

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою Київського національного
лінгвістичного університету
«02» березня 2020 р., протокол № 14

Ректор

Басько Р. В.

ПОЛОЖЕННЯ

**про порядок розроблення, моніторингу та оновлення
освітньо-наукових програм третього рівня вищої освіти
у Київському національному лінгвістичному університеті**

1. Загальні положення

1.1. Положення про порядок розроблення, моніторингу та оновлення освітньо-наукових програм третього рівня вищої освіти у Київському національному лінгвістичному університеті (далі – Положення) визначає систему дій, порядок розроблення, оформлення, затвердження, реалізації, моніторингу та внесення змін в освітні програми очної (денної і вечірньої) і заочної форм здобуття третього рівня вищої освіти в Київському національному лінгвістичному університеті (далі – Університет, КНЛУ).

1.2. Положення про порядок розроблення, моніторингу та оновлення освітньо-наукових програм третього рівня вищої освіти у Київському національному лінгвістичному університеті (далі – Положення) розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності», затверджених постановою Кабінету Міністрів України № 1187 від 30 грудня 2015 р. (у редакції постанови Кабінету Міністрів України № 347 від 10 травня 2018 р.), «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 261 від 23 березня 2016 р., «Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», затвердженого Наказом Міністерства освіти і науки України № 977 від 11 липня 2019 року, Національної рамки кваліфікацій, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України № 1341 від 23 листопада 2011 р. (у редакції постанови Кабінету Міністрів України № 509 від 12 червня 2019 р.), Методичних рекомендацій для експертів Національного агентства щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми, затверджених рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (далі – НАЗЯВО), протокол № 9 від 29 серпня 2019 р., Рекомендацій для експертів Національного агентства стосовно акредитації освітніх програм третього рівня вищої освіти (додатку до «Методичних рекомендацій для експертів Національного агентства щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми»), Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти, ухвалених на Міністерській конференції 14-15 травня 2015 року, Положення про організацію освітнього процесу в Київському національному лінгвістичному університеті, нормативно-методичних документів з організації освітнього процесу в Київському національному лінгвістичному університеті.

1.3. Основні терміни Положення та їх тлумачення відповідно до нормативних документів, що діють в Україні:

- **Автономія закладу вищої освіти** – самостійність, незалежність і відповідальність закладу вищої освіти у прийнятті рішень стосовно розвитку академічних свобод, організації освітнього процесу, наукових досліджень, внутрішнього управління, економічної та іншої діяльності, самостійного добору і розстановки кадрів у межах, встановлених Законом України «Про вищу освіту».

- **Академічна свобода** – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та / або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, встановлених законом.

- **Академічний ступінь** – освітня кваліфікація, що присуджується закладом вищої освіти за результатами успішного виконання освітньої програми з вищої освіти (ступінь бакалавра, ступінь магістра, ступінь доктора філософії тощо).

- **Акредитація освітньої програми** – оцінювання якості освітньої програми та освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет відповідності стандарту вищої освіти, спроможності виконання вимог стандарту, а також досягнення заявлених у програмі результатів навчання відповідно до критеріїв оцінювання якості освітньої програми.

- **Аспірант** – особа, зарахована до закладу вищої освіти (наукової установи) для здобуття ступеня доктора філософії.

- **Атестація здобувача ступеня доктора філософії** – комплекс послідовних експертних дій щодо оцінки наукового рівня дисертації та наукових публікацій здобувача, встановлення рівня набуття здобувачем теоретичних знань, умінь, навичок та відповідних компетентностей з метою державного визнання рівня наукової кваліфікації здобувача шляхом присудження йому наукового ступеня.

- **Вища освіта** – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобутих у закладі вищої освіти (науковій установі) у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної середньої освіти.

- **Галузь знань** – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти широка предметна область освіти і науки, що включає групу споріднених спеціальностей.

- **Група забезпечення програми** – група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, для яких заклад освіти є основним місцем роботи і які відповідають за виконання освітніх програм за спеціальністю на певних рівнях вищої та фахової передвищої освіти, післядипломної освіти для осіб з вищою освітою та осіб з освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста, особисто беруть участь в освітньому процесі і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним Ліцензійними умовами провадження освітньої діяльності.

- **Доктор філософії** – це освітній і водночас перший науковий ступінь, що здобувається на третьому рівні вищої освіти на основі ступеня магістра (або прирівненого до нього освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст»). Ступінь доктора філософії присуджується спеціалізованою вченою радою закладу вищої освіти або наукової установи в результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньо-наукової програми та публічного захисту дисертації у спеціалізованій вченій раді.

- **Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС)** – система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх

компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС.

- **Здобувач ступеня доктора філософії** – особа, яка навчається у закладі вищої освіти (науковій установі) на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти з метою здобуття ступеня доктора філософії з галузі знань та/або спеціальності.

- **Індивідуальний план роботи аспіранта** – документ, що розробляється на основі освітньо-наукової програми та навчального плану аспірантури і складається з: 1) індивідуального навчального плану та 2) індивідуального плану наукової роботи.

- **Кваліфікація** – офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, або, за їх відсутності, Національної рамки кваліфікацій, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту.

- **Керівник проєктної групи (гарант освітньої програми)** – науково-педагогічний або науковий працівник, який несе відповідальність за її якість, має науковий ступінь та / або вчене звання за відповідною або спорідненою до освітньої програми спеціальністю, стаж науково-педагогічної та / або наукової роботи не менше 5 – 10 років (залежно від рівня вищої освіти, на який розрахована освітня програма). Керівник проєктної групи (гарант освітньої програми) не може в поточному навчальному році одночасно керувати іншими проєктними групами, за винятком керівництва проєктними групами за різними рівнями вищої освіти в межах однієї спеціальності в Університеті. Може також бути, а може не бути одночасно її керівником і завідувачем кафедри.

- **Компетентність** – здатність особи успішно навчатися, соціалізуватися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей.

- **Загальні компетентності** – компетентності, які формуються у здобувача вищої освіти у процесі навчання за певною освітньою програмою, але мають універсальний характер і можуть бути перенесеними з контексту однієї освітньої програми в іншу.

- **Інтегральна компетентність** – узагальнений опис кваліфікаційного рівня, який позначає основні компетентнісні характеристики рівня щодо навчання та / або професійної діяльності.

- **Фахові компетентності** – компетентності, які безпосередньо визначають специфіку освітньої програми та кваліфікацію випускника, забезпечують індивідуальність кожної освітньої програми.

- **Кредит Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи** – одиниця вимірювання обсягу навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання.

- **Критерії оцінювання виконання вимог освітніх програм** – опис того, що і на якому рівні має зробити здобувач вищої освіти для демонстрації досягнення результатів навчання.

- **Ліцензування** – процедура визнання спроможності юридичної особи провадити освітньо-наукову діяльність відповідно до ліцензійних умов провадження освітньо-наукової діяльності.

- **Навчальний план аспірантури** – документ, що розробляється закладом вищої освіти на підставі освітніх компонентів, визначених освітньо-науковою програмою спеціальності та визначає графік навчального процесу, перелік і обсяг навчальних дисциплін та інших видів навчальної роботи у кредитах ЄКТС, послідовність їх вивчення, форми проведення навчальних занять і їх обсяг, форми підсумкового контролю.

- **Національна рамка кваліфікацій** – цілісний опис національної шкали кваліфікацій (у вигляді кваліфікаційних рівнів) у термінах компетентностей, через який

усі кваліфікації та інші навчальні досягнення, зокрема у вищій освіті, можуть бути виражені й співвіднесені між собою в узгоджений спосіб; в Україні Національну рамку кваліфікацій затверджено Постановою Кабінету Міністрів України № 1341 від 23 листопада 2011 р. (у редакції Постанови Кабінету Міністрів України № 509 від 12 червня 2019 р.).

- **Освітня діяльність** – діяльність закладів вищої освіти, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу.

- **Освітньо-наукова програма** – єдиний комплекс освітніх (навчальних дисциплін, індивідуальних завдань, практик, контрольних заходів тощо) і наукових (наукова робота, публікації тощо) компонентів, спрямованих на досягнення передбачених такою програмою результатів навчання, що дає право на отримання освітньо-наукової кваліфікації. Обсяг освітнього складника освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30-60 кредитів ЄКТС.

- **Освітньо-науковий рівень вищої освіти** – здобуття особою теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії розробляється міжкафедральною проєктною групою, схвалюється проректором з наукової роботи, затверджується вченою радою університету і вводиться в дію наказом ректора.

- **Особа з особливими освітніми потребами** – особа з інвалідністю, яка потребує додаткової підтримки для забезпечення здобуття вищої освіти.

- **Програмні результати навчання** – узгоджений набір тверджень (15–20), які визначають, що саме здобувач вищої освіти повинен знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми.

- **Проєктна група освітньої програми** – визначена наказом керівника закладу вищої освіти група науково-педагогічних і / або наукових працівників, які відповідають за започаткування освітньої діяльності за спеціальністю на певному рівні вищої освіти, фахової передвищої освіти та у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним Ліцензійними умовами, тобто мають 4-7 здобутків з переліку п. 30 Ліцензійних умов відповідно до того чи того рівня вищої освіти.

- **Результати навчання** – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми (програмні результати навчання) або окремих освітніх компонентів.

- **Спеціалізація** – складник спеціальності, що може визначатися закладом вищої освіти та передбачає одну або декілька профільних спеціалізованих освітніх програм вищої або післядипломної освіти.

- **Спеціальність** – гармонізована з Міжнародною стандартною класифікацією освіти предметна область освіти і науки, яка об'єднує споріднені освітні програми, що передбачають спільні вимоги до компетентностей і результатів навчання випускників.

- **Стандарт вищої освіти** – це сукупність вимог до змісту і результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти і наукових установ за кожним рівнем вищої освіти в межах кожної спеціальності. Стандарти вищої освіти розробляються для кожного рівня вищої освіти в межах кожної спеціальності відповідно до Національної рамки кваліфікацій і використовуються для визначення та оцінювання якості вищої освіти та результатів освітньої діяльності закладів вищої освіти (наукових установ), результатів навчання за відповідними спеціальностями.

- **Якість вищої освіти** – відповідність умов провадження освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам вищої освіти, професійним та / або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, що забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості.

- **Soft skills** (так звані «м'які навички», «соціальні навички», чи «навички успішності») – навички, що дозволяють випускникам закладу вищої освіти бути успішними на своєму робочому місці. До soft skills зараховують навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність, працювати у критичних умовах, уміння залагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, усвідомлення важливості вчасного виконання поставлених завдань, здатність логічно і критично мислити, самостійно приймати рішення, креативність і т. ін.

2. Порядок розроблення та оформлення освітньо-наукової програми

2.1. Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» Університет реалізує своє право на розроблення освітньо-наукових програм (далі – ОНП) у межах ліцензованих спеціальностей відповідно до стандартів вищої освіти з певної спеціальності або, за їх відсутності, Національної рамки кваліфікацій та подальшу підготовку відповідних фахівців.

2.2. Відповідальність за розроблення освітньо-наукових програм, провадження освітньої діяльності, підбір науково-педагогічних працівників, моніторинг ОНП, внесення до неї необхідних змін несе проектна група та її керівник (гарант освітньої програми). Відповідальність за провадження освітньої діяльності, її організаційне, методичне і наукове забезпечення несуть науково-педагогічні та наукові працівники групи забезпечення.

2.3. Склад проектної групи ОНП для здобувачів ступеня вищої освіти «доктор філософії» формується за письмовими поданнями завідувачів кафедр, на яких виконуються дослідження аспірантів, погоджується у встановленому порядку і подається як відповідний проект наказу на підпис ректору.

Проектна група складається з науково-педагогічних і наукових працівників, які працюють в Університеті за основним місцем роботи та мають кваліфікацію відповідно до спеціальності і не входять (не входили) до жодної проектної групи того або іншого закладу вищої освіти в поточному семестрі (крім проектної групи із цієї самої спеціальності в Університеті). У складі проектної групи освітньо-наукової програми для здобувачів ступеня вищої освіти «доктор філософії» повинно бути не менше трьох осіб, які мають науковий ступінь і вчене звання, з них не менше двох докторів наук і / або професорів.

У складі проектної групи освітньої програми з підготовки іноземних громадян і осіб без громадянства один із її членів повинен володіти англійською мовою на рівні B2 за Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти або кваліфікаційними документами (диплом про вищу освіту, науковий ступінь), що пов'язані з використанням зазначеної мови.

За виробничої необхідності проректор з наукової роботи оперативно готує і подає на підпис ректорові Університету проекти наказів про внесення змін до складу проектних груп ОНП для здобувачів ступеня вищої освіти «доктор філософії» і керівників цих груп / гарантів програм.

2.4. Керівником проектної групи (гарантом освітньої програми) призначається один з її членів, який має науковий ступінь і стаж науково-педагогічної та / або наукової роботи

не менше п'яти років для освітньо-наукового ступеня доктора філософії. Керівник проєктної групи згідно з чинними Ліцензійними умовами повинен мати не менше трьох статей у періодичних виданнях, які входять до однієї з наукометричних баз, зокрема Scopus або WebofScience (з 23.05.2021 р.).

Керівник проєктної групи (гарант освітньої програми) за наказом ректора визначається відповідальним за реалізацію цієї освітньо-наукової програми. Керівник проєктної групи не може в поточному навчальному році одночасно керувати іншими проєктними групами, за винятком керівництва проєктними групами за різними рівнями вищої освіти в межах однієї спеціальності в Університеті.

2.5 Проєктна група ОНП розробляє зміст цієї програми з усім комплексом її складників. Проєкт ОНП для здобувачів ступеня вищої освіти «доктор філософії», погоджується на засіданні проєктної групи, не пізніше як за місяць до повторного обговорення оприлюднюється відділом науково-дослідної роботи на офіційному вебсайті Університету з метою отримання зауважень та пропозицій зацікавлених сторін. Протягом одного тижня після закінчення громадського обговорення проєктні групи складають зведену таблицю пропозицій, що надійшли від стейкхолдерів щодо проєктів ОНП, і оприлюднюють їх на офіційному вебсайті Університету. Після цього доопрацьований проєкт освітньо-наукової програми схвалюється проректором з наукової роботи. Далі гарант освітньої програми готує пропозиції вченої раді Університету щодо затвердження ОНП.

2.6. Затверджена і підписана ректором Університету ОНП оприлюднюється відділом науково-дослідної роботи на офіційному вебсайті Університету. Крім того, на офіційному вебсайті Університету оприлюднюються робочі програми усіх навчальних дисциплін, програми практик, силабуси та інші складники навчально-методичного та інформаційного забезпечення освітнього процесу за відповідною освітньо-науковою програмою, що підлягають оприлюдненню.

На офіційному вебсайті Університету оприлюднюється точна і достовірна інформація про кожну ОНП (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

2.7. Рішення вченої ради Університету про затвердження освітньо-наукової програми є підставою для розроблення і затвердження навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти за цією програмою.

3. Визначення якості освітньо-наукової програми третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

3.1. Зміст освітньо-наукової програми повинен відповідати науковим інтересам аспірантів і забезпечувати їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю. До навчальних планів повинні бути включені дисципліни за спеціальністю, а також ті, що забезпечують методологічні та викладацькі компетентності аспірантів. Не обов'язково, щоб усі дисципліни блоку курсів зі спеціальності напряму відповідали напряміві досліджень кожного аспіранта, який проходить підготовку за цією ОНП, але хоча б одна дисципліна повинна відповідати тематиці (напрямові) для того, щоб надати відповідну освітню підтримку науковому дослідженню кожного аспіранта. Відповідні спеціалізовані дисципліни можуть викладатися в закладі вищої освіти, де здійснюється підготовка аспірантів, або в іншому закладі, з яким підписано відповідно угоду про співпрацю.

3.2. Освітньо-наукова програма повинна враховувати можливості закладу вищої освіти для проведення й апробації результатів наукових досліджень аспірантів відповідно до їхньої тематики (проведення регулярних наукових конференцій, семінарів, колоквиумів тощо). ОНП третього рівня вищої освіти повинна забезпечувати можливості для періодичних (не рідше, ніж щорічних) презентацій та групових обговорень проміжних результатів досліджень аспірантів. Аспіранти мають бути забезпечені доступом до Інтернету, наукової літератури за спеціальністю, відповідних наукометричних баз даних.

3.3. Обов'язковими умовами реалізації ОНП третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти є залучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти, створення щонайменше однієї можливості для стажування кожного аспіранта за кордоном впродовж навчання за ОНП. Якісна підготовка аспірантів передбачає сприяння публікації результатів їхніх наукових досягнень у міжнародних наукових журналах, участі в наукових конференціях чи інших наукових форумах за кордоном тощо.

3.4. ОНП передбачає дотримання академічної доброчесності науковими керівниками та аспірантами. Публікації та інші наукові роботи аспірантів і їх керівників повинні проходити перевірку на наявність академічного плагіату. Особи, у працях та / чи науковій діяльності яких виявлено порушення академічної доброчесності, не допускаються до керівництва аспірантами, а до аспірантів, у яких виявлено відповідні порушення застосовуються санкції, визначені КНЛУ згідно з принципами університетської автономії. Виходячи з того, що законодавство встановлює норму, згідно якої наукові керівники і рецензенти досліджень аспірантів повинні мати не менше трьох наукових праць, опублікованих за останні п'ять років за тематикою (науковим напрямом), дотичною до дисертації здобувача, рекомендується впровадження практики перевірки на наявність академічного плагіату передовсім саме цих публікацій.

3.5. ОНП третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти повинна мати визначені цілі, суголосні з місією та стратегією КНЛУ, та враховувати тенденції розвитку спеціальності, останні досягнення у відповідній та суміжних галузях повинні бути враховані при проектуванні змісту ОНП.

3.6. ОНП забезпечує результати навчання (РН) за спеціальністю відповідно до стандарту вищої освіти. За відсутності відповідного стандарту програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій. У вимогах дев'ятого рівня чинної Національної рамки кваліфікації визначено, що особа із ступенем доктора філософії повинна мати «здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики». Відповідно, ОНП повинна забезпечити:

- комплексні знання (зокрема переосмислення, критичний аналіз) релевантної наукової літератури за спеціальністю; концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань; спеціалізовані вміння/навички, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже наявних знань і професійної практики, аналізу, оцінки й синтезу нових ідей. Такі РН (переважно) набуваються завдяки змісту освітніх компонентів освітньо-наукової програми;

- у процесі науково-дослідної роботи аспірантів та їх методологічної підготовки під час аудиторних занять чи інших видів освітньої діяльності (за потреби), забезпечуються вміння започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтовного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності;

- за допомогою окремих компонентів ОНП аспіранти здобувають комунікативні компетентності, які стосуються їх наукових досліджень, а саме, здібності вільно спілкуватися з питань, що стосуються їхньої сфери наукових та експертних знань, із колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому. Компоненти ОНП повинні також забезпечувати вміння використовувати академічну українську та іноземну (передовсім, англійську) мови у професійній діяльності та наукових дослідженнях;

- Національною рамкою кваліфікацій визначено, що особа, яка завершила навчання на ОНП третього рівня вищої освіти, повинна мати здатність демонструвати інноваційність, високий ступінь самостійності, академічну та професійну добросовісність, послідовну відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності. Результатом навчання повинна бути здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

3.7. У контексті ОНП третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти норми виконання освітнього компонента визначено частиною 6 статті 5 Закону «Про вищу освіту»: «Нормативний строк підготовки доктора філософії в аспірантурі (ад'юнктурі) становить чотири роки. Обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30-60 кредитів ЄКТС». «Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук», затверджений Постановою КМУ № 261 від 23 березня 2016 р., визначає чотири компоненти освітньої складової ОНП третього рівня, які забезпечують набуття таких компетентностей:

- 1) здобуття глибинних знань зі спеціальності, за якою аспірант проводить дослідження, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань за обраною спеціальністю, оволодіння термінологією з досліджуваного наукового напрямку (орієнтовний обсяг цього освітнього складника становить не менше 12 кредитів ЄКТС);

- 2) оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загального культурного світогляду (орієнтовний обсяг цього освітнього компонента становить 4-6 кредитів ЄКТС);

- 3) набуття універсальних навичок дослідника, зокрема усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять, управління науковими проектами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності тощо (орієнтовний обсяг цього освітнього складника становить не менше 6 кредитів ЄКТС);

- 4) здобуття мовних компетентностей, достатніх для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською або іншою відповідно до специфіки спеціальності) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності (рекомендований обсяг цього навчального складника становить 6-8 кредитів).

Відхилення від такого стандарту можливі за наявності обґрунтування від гаранта ОНП щодо необхідності іншого наповнення цих обов'язкових складників для забезпечення якості ОНП.

3.8. ОНП третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти передбачає різноманіття дисциплін, що мають бути забезпечені освітньою складовою ОНП, а також шляхом різних видів презентацій, звітів, обговорень результатів наукової діяльності аспірантів. Отже навчальні дисципліни першого блоку освітньої складової ОНП повинні відображати найновіші здобутки наукових досліджень відповідної предметної області. Для аспіранта ОНП має бути також забезпечена можливість набуття компетентності з організації та

викладання навчальних занять, презентації результатів досліджень, управління науковими проектами тощо. Кращою вважається практика, коли кожна з дисциплін ОНП забезпечує набуття якоїсь із визначених соціальних навичок (soft skills).

3.9. ОНП забезпечує можливість вільного вибору дисциплін і формування індивідуальної траєкторії навчання. Якщо ОНП власними силами (шляхом обов'язкових дисциплін зі спеціальності) не може забезпечити вузькоспеціалізовану підготовку аспіранта, вона може компенсувати це відповідними результатами навчання наданням доступу до вибіркових дисциплін (зокрема через партнерські угоди з іншими закладами чи науковими установами). Заклад вищої освіти може запропонувати інші інструменти формування індивідуальної освітньої траєкторії: компенсаційні курси, факультативи тощо відповідно до потреб та інтересів аспірантів.

3.10. Обсяг ОНП та окремих її компонентів має відповідати фактичному навантаженню здобувачів. Аудиторне навантаження аспірантів з дисциплін, які пропонуються на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти, повинно бути не меншим ніж 1/4 від загального освітнього навантаження, визначеного для цієї дисципліни. Навчальний час, відведений для самостійної роботи аспіранта, регламентується навчальним планом і повинен становити не більше ніж 3/4 загального обсягу навчального часу, відведеного для вивчення конкретної дисципліни. Це стосується і навчальних курсів, які аспіранти однієї ОНП слухають спільно з аспірантами інших ОНП, а також малокомплектних груп, сформованих для викладання вузькоспеціалізованих дисциплін.

3.11. Практика зарахування кредитів ЄКТС, здобутих аспірантом в інших закладах вищої освіти (зокрема під час літніх шкіл, стажувань, онлайн навчання) передбачена «Порядком підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук» (пункт 28). Кількість визнаних результатів навчання, отриманих в інших закладах вищої освіти або поза аспірантурою, не повинна перевищувати 25% обсягу ОНП (кількості встановленого законодавством мінімального обсягу вибіркових дисциплін).

3.12. ОНП визначає вимоги до контрольних заходів, методів оцінювання здобувачів вищої освіти та політик і практик забезпечення академічної доброчесності (прозорість і зрозумілість систем оцінювання здобувачів у межах навчальних дисциплін, під час атестації).

3.13. Під час моніторингу, оновлення ОНП третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти слід звертати увагу на рівень академічної кваліфікації викладачів і наукових керівників. Наукові керівники аспірантів повинні мати науковий ступінь (вимоги до максимальної кількості аспірантів, якими одночасно керує один науковий керівник визначено пунктом 24 «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії і доктора наук»), а також бути кваліфікованими дослідниками відповідного наукового напрямку (спеціалізації), що засвідчують їхні публікації. Викладачі дисциплін ОНП, включених до блоку курсів за спеціальністю, повинні також мати наукові ступені і кваліфікацію викладати відповідні дисципліни на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти, засвідчену їхніми публікаціями та науковою діяльністю загалом. Зміст ОНП повинен регулярно оновлюватися із залученням аспірантів як основних стейкхолдерів. Саме наукові інтереси і напрями досліджень аспірантів повинні визначати оновлений зміст ОНП третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – особливо в частині дисциплін із блоку спеціалізованих курсів. Для отримання інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень у межах ОНП, можуть використовуватися очні зустрічі, обговорення, семінари та інші форми взаємодії здобувачів із особами, відповідальними за розбудову, оновлення та управління ОНП.

4. Порядок моніторингу, оновлення, внесення змін до освітньо-наукових програм

4.1. За якість освітньо-наукової програми несуть відповідальність проєктна група, її керівник (гарант освітньої програми), науково-педагогічні і наукові працівники, які її реалізують.

4.2. Університет здійснює моніторинг і періодичний перегляд ОНП за участі здобувачів вищої освіти та інших зацікавлених осіб (стейкхолдерів), забезпечує їх відповідність зазначеним у програмі цілям, потребам аспірантів і роботодавців. Будь-які зміни, заплановані чи втілені внаслідок цього процесу, оприлюднюються відділом науково-дослідної роботи на офіційному вебсайті Університету.

Гаранти освітніх програм, завідувачі випускових кафедр, відділ науково-дослідної роботи здійснюють заходи щодо якнайширшого залучення стейкхолдерів – аспірантів, науково-педагогічних працівників і випускників Університету, роботодавців до обговорення проєктів оновлених ОНП, пошуку шляхів удосконалення цих програм.

4.3. Моніторинг і періодичний перегляд університетських ОНП має бути спрямований на:

- забезпечення повної взаємної відповідності усіх компонентів ОНП та їх відповідності затвердженому стандарту вищої освіти за тією чи іншою спеціальністю для конкретного рівня вищої освіти. У разі відсутності стандарту вищої освіти за певною спеціальністю, програмні результати навчання в ОНП мають відповідати дескрипторам Національної рамки кваліфікацій для цього кваліфікаційного рівня;

- урахування всіх вимог до ОНП, що зазначені в Положенні про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, зокрема в Критеріях оцінювання якості освітньої програми, Методичних рекомендаціях для експертів Національного агентства щодо застосування Критеріїв оцінювання якості освітньої програми, затверджених рішенням Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти (протокол № 9 від 29 серпня 2019 р.), інших документах Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти;

- обов'язкове врахування того, що цілі ОНП, програмні результати навчання, зміст та всі інші компоненти ОНП повинні максимально повно враховувати позиції і потреби всіх зацікавлених сторін (стейкхолдерів). Відповідно до рекомендацій НАЗЯВО виявлення та врахування позицій і потреб стейкхолдерів має бути задокументованим – це можуть бути протоколи спільних зустрічей, результати опитувань і т. ін.;

- максимально повне відображення чіткості, унікальності ОНП, її оригінальності, відмінності ОНП та її цілей від аналогічних вітчизняних та зарубіжних ОНП; взаємозв'язок цілей ОНП з місією і стратегією Університету;

- усебічний і повний аналіз усіх зауважень, побажань, пропозицій до чинних ОНП з боку аспірантів, науково-педагогічних працівників і випускників КНЛУ, роботодавців; врахування таких зауважень, побажань і пропозицій при підготовці оновленого варіанту ОНП;

- забезпечення можливості формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів вищої освіти, збільшення переліку вибіркових дисциплін, забезпечення їхньої різноманітності, надання можливості аспірантам обирати навчальні дисципліни з інших освітніх програм, не пов'язаних зі спеціальністю здобувача вищої освіти;

- аналіз і максимальне врахування в оновленому варіанті ОНП тенденцій розвитку спеціальності і галузевого та регіонального контексту, тенденцій розвитку ринку праці, досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних ОНП;

- врахування Законів України, документів Кабінету Міністрів України щодо освітньої галузі та нормативно-правових актів, що регламентують освітню діяльність, зокрема Постанов Кабінету Міністрів України і наказів МОН України з питань ліцензування спеціальностей та акредитації освітніх програм; документів Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти; рішень вченої ради КНЛУ, наказів і розпоряджень ректора Університету щодо освітніх програм, здійснення освітньої діяльності за цими програмами;

- максимально повне врахування зауважень і пропозицій, висловлених під час попередніх акредитацій університетських ОНП (зокрема акредитації інших ОНП, якщо виявлені недоліки мають інституційний характер).

Відповідальність за досягнення названих вище цілей несуть керівники проектних груп (гаранти ОНП).

Проректор з наукової роботи забезпечує контроль за своєчасною і якісною підготовкою проектними групами всіх проектів оновлених освітніх програм.

3.4. Моніторинг і періодичний перегляд університетських ОНП здійснюється відповідно до процедури, зазначеної в п. 2.5 і 2.6 цього Положення.

3.5. Рішення вченої ради Університету про затвердження змін до ОНП є підставою для створення проектними групами нової редакції навчальних планів підготовки здобувачів вищої освіти за цими програмами, затвердження навчальних планів в установленому порядку.

5. Прикінцеві положення

Керівники проектних груп (гаранти ОНП), завідувачі випускових кафедр відповідають за створення, постійне поповнення і збереження як документа суворой звітності в електронному і паперовому вигляді портфоліо всіх ОНП, закріплених за відділом науково-дослідної роботи.

Портфоліо кожної ОНП має містити:

- власне ОНП, контент освітніх компонент, включених до ОНП (робочі програми навчальних дисциплін, програми усіх видів практики тощо).

- копії всіх наказів і розпоряджень ректора, додатки, що стосуються затвердження складу проектних груп та їх керівників (гарантів ОНП), розроблення, моніторингу та оновлення цих програм, їх функціонування тощо;

- документи і матеріали, що відображають співпрацю із роботодавцями, випускниками Університету стосовно розроблення, моніторингу та оновлення ОНП, їх функціонування тощо;

- документи і матеріали, що стосуються участі аспірантів у розробленні, моніторингу та оновленні ОНП, їх функціонуванні тощо.

Портфоліо кожної ОНП має містити всі зазначені вище документи і матеріали з моменту започаткування відповідної ОНП.

У разі, якщо згідно з наказом ректора певна ОНП припинила існування, портфоліо цієї ОНП в електронному вигляді продовжує зберігатися в керівника проектної групи (гаранта програми) та в електронному і паперовому вигляді у відділі науково-дослідної роботи.